

Täysistunto

Keskiviikko 30.3.2016 klo 14.01—16.13

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 28/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Ryhdytään keskusteluun. Asian esittelee ministeri Stubb.

Keskustelu

14.08 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänäään käsittelyssä on hallituksen esitys laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Vaikka esityksen ympärillä käyty keskustelu on tiivistynyt aikaisemmin vain osakkeiden hallintarekisteröinnin kohtaloon suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä, on esityksen pääasiallinen sisältö kuitenkin paljon tätä kysymystä laajempi.

Esityksessä säädetään erityisesti arvopaperikeskusten toiminnasta. Arvopaperikeskus on siis pörssin ohella osa arvopaperien kaupankäyntiä tukevaa infrastruktuuria. Arvopaperikeskuksen tehtävänä on yhtäältä tuottaa pörssiyrityksille palveluita osakkeiden ja muiden arvopapereiden liikkeeseenlaskuun ja toisaalta huolehtia yhdessä arvopaperien säilyttäjien, kuten pankkien, kanssa siitä, että esimerkiksi osakekaupan jälkeen ostaja saa tililleen ostamansa osakkeet ja myyjät kauppahinnan. Esityksen tarkoituksena on tehdä Euroopan unionin niin sanotun arvopaperikeskusasetuksen voimaantulosta johtuvat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. EU-asetus tuli voimaan syyskuussa 2014, ja se on Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta. Useista arvopaperikeskus- ja selvitystoimintaa koskevista säännöksistä säädetään kansallisten lakiemme sijaan EU-asetuksessa. Itse arvo-osuusjärjestelmästä ja tilinhoitajien, kuten pankkien, toiminnasta ei kuitenkaan ole EU-säännöksiä, ja näiltä osin kansallista sääntelyä tarvitaan edelleen.

Arvoisa puhemies! EU:n arvopaperikeskusasetus yhtenäistää arvopaperien selvitystoiminnan ja arvopaperikeskustoiminnan sääntelyä. Asetus avaa arvopaperikeskustoiminnan kilpailulle, ja asetuksen nojalla arvopaperikeskukset voivat myös tarjota palveluja rajan yli niin sanotulla EU-passilla. Lisäksi arvopapereita voidaan siirtää arvopaperikeskusten välisten linkkien avulla arvopaperikeskuksesta toiseen. Voidaan pitää epätodennäköisenä, että suoraan Suomen markkinoille perustettaisiin uusia arvopaperikeskuksia. Suomessa toimivien arvopaperikeskusten ja tilinhoitajien tulee taata suomalaisen liikkeellelaskijan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

eli pörssiyhtiön osakkeiden omistuksen suoraan rekisteröiminen suomalaisille osakkeenomistajille. Tämä on kalliimpaa toteuttaa kuin esimerkiksi hallintarekisteröinti.

Keskeisimpiä EU-asetuksen tuomista muutoksista on se, että suomalaisella pörssiyhtiöllä on oikeus valita käyttämänsä arvopaperikeskus EU-alueella — pörssiyhtiöitä siis Helsingin pörssissä on karkeasti 126. Jos suomalainen pörssiyhtiö laskee osakkeita liikkeeseen toisessa EU-maassa, osakkeiden säilytykseen sovelletaan EU:n arvopaperikeskusasetusta ja kyseisen maan lainsäädäntöä. On mahdollista, että ulkomaisen arvopaperikeskuksen järjestelmissä myös suomalaisten sijoittajien suomalaisia osakeomistuksia hallintarekisteröidään. Suomi ei voi omalla lainsäädännöllään rajoittaa EU-asetusta tai muiden maiden lainsäädäntöä. Tiedossa ei kuitenkaan ole tilannetta, jossa suomalainen yhtiö olisi käyttänyt EU-asetuksen mukaista valintaoikeuttaan ja laskenut liikkeeseen osakkeita ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei esitä hallintarekisteröinnin laajentamista. Laki kieltäisi jatkossakin Suomessa toimivia tilinhoitajia, esimerkiksi pankkeja, hallintarekisteröimästä suomalaisten sijoittajien osakkeita suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä. Ulkomaiset sijoittajat voisivat edelleen nykytilaa vastaavasti käyttää hallintarekisteröintiä Suomessa. Toistan: hallituksen esitys ei sisällä hallintarekisteröinnin laajennusta Suomessa, vaan suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä osakkeiden suora hallinta säilyy pakollisena. Suomessa sovelletaan siten nimenomaisesti EU-asetuksen poikkeussääntöä. Tällä taataan se, että osakeomistuksen yleisjulkisuus vastaa Suomessa nykytilaa. Pankit ja sijoituspalveluyritykset ovat voineet tarjota vapaasti sijoituspalveluita EU:ssa vuonna 2014 annetun EU-sääntelyn myötä. Osakkeiden säilytys on sijoituspalvelua, jota myös ulkomaiset pankit ja sijoituspalveluyritykset voivat suomalaisille sijoittajille tarjota. Jos ulkomainen sijoituspalvelun tarjoaja ei toimi Suomen arvo-osuusjärjestelmässä, hallintarekisteröinnin kiello ulottuu huonosti ulkomaille. Tässä hallituksen esityksessä ei ehdoteta muutettavan sijoituspalveluiden tarjoamista koskevaa sääntelyä, koska emme voi kansallisella lainsäädännöllä asettaa EU-sääntelylle lisärajoituksia. Sijoituspalveluiden tarjoaminen on osa palveluiden vapaata liikkumista.

Arvoisa puhemies! Tiivistäen vielä ydinkohdat:

- 1) Lakiehdotus ei sisällä hallintarekisteröinnin laajentamista Suomessa.
- 2) Suomalaisen pörssiyhtiön oikeus valita ulkomainen arvopaperikeskus seuraa suoraan syksyllä 2014 voimaan tulleesta EU-asetuksesta. Pörssiyhtiö valitsee arvopaperikeskuksen, ja järjestelmään sovellettava laki tulee sen valinnan mukana. Meillä ei ole mahdollisuutta siis Suomen lailla rajoittaa EU-asetusta tai muiden EU-maiden kansallista lainsäädäntöä.
- 3) Viranomaisten tietojensaanti ja osakkeenomistusten yleisjulkisuus pysyvät Suomessa nykytasolla, jos osakkeet on laskettu liikkeeseen suomalaisessa arvopaperikeskuksessa.
- 4) Hallintarekisteröinti on käytössä useassa EU-maassa. Suoran omistuksen järjestelmä säilyy Suomessa, ja se on käytössä myös Norjassa, Bulgariassa, Kreikassa, Maltalla, Sloveniassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Montenegrossa, Makedoniassa, Serbiassa ja Turkissa.
- 5) Hallintarekisteröinnin kiello ei aseta rajoitteita suomalaiselle osakesijoittajalle vaan tämän pankille. Suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä toimiva pankki ei saa kirjata hallintarekisteröidylle tilille suomalaisen sijoittajan omistuksia suomalaisessa pörssiyhtiössä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

6) Viranomaisten tietojensaanti ulkomailta edellyttää tietojenvaihtoa koskevia EU-säännöksiä ja valtioiden kahdenvälisiä sopimuksia. Näiden solmimisessa ja edistämisessä Suomi on ollut ja aikoo jatkossakin olla aktiivinen.

Arvoisa puhemies! Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heinäkuun alussa kuluvana vuonna.

Vielä viimeisenä huomiona: Jokaisen arvopaperikeskuksen Euroopassa on haettava uudelleen toimilupaa, ja näin on siten toimittava myös Euroclear Finlandin Suomessa. Tätä prosessia varten kansallisen lainsäädännön on oltava yhteensopiva EU-asetuksen kanssa, jotta toimilupahakemus voidaan käsitellä. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Näinkö oikein, että edustaja Sarkkinen? Vastauspuheenvuoro.

14.16 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että finanssipiirien hellimää hallintarekisteriä yritetään jälleen kerran uittaa Suomeen, mutta tällä kertaa keittiön kautta. Käsittelyssä oleva arvopaperien säilyttämistä koskeva lakiesitys ei toki sinällään esitä hallintarekisteröinnin sallimista Suomessa mutta jättää kyllä oven auki omistusten julkisuuden häviämislle ja helpottaa omistusten piilottamista ja veronkiertoa.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksen ongelma on siinä, että suomalaisille mahdollistetaan hallintarekisterin kautta omistaminen ulkomailla. Lakiesitys mahdollistaa suomalaisille omistamisen epäsuorasti hallitun arvo-osuustilin kautta ulkomaisissa arvopaperikeskuksissa, eli suomalaisilta ei enää jatkossa edellytetä arvopaperien suoraa omistamista, jos omistukset ovat ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa. Ja, arvoisa puhemies, Suomi voi kyllä velvoittaa yhtiöitä ja sijoittajia noudattamaan tiettyjä sääntöjä, esimerkiksi tätä suora omistusta.

14.17 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa valtiovarainministeri, kyllä te olette aika sitkeä sissi. Kun viime syksynä tämä teidän hankkeenne ajaa hallintarekistointiä Suomeen opposition ja kansalaisten tuoman paineen vuoksi karahti siihen Karjalan mäntyyn, te ilmoititte silloin, että luovutte tästä hankkeesta ja sanoitte, että nyt mahdollisuus hallintarekisteröidä on haudattu ja kuopattu, tämä teidän hankkeenne on haudattu ja kuopattu. Näyttää siltä, että ei sitä ainakaan kovin syvälle kuopattu, nimittäin nyt te yritätte ujuttaa tälle mahdollisuuden. Yritätte ujuttaa mahdollisuuden siihen, että suomalainen yhtiö voi ulkomaiden kautta hallintarekisteröidä. Ja toisin kuin te sanotte, teillä olisi mahdollisuus tämä kieltää, mutta tietoisesti tuotte tällaisen esityksen tänne.

Arvoisa puhemies! Käykö tässä jälleen kerran niin, että te joudutte korjaamaan esitystä tai vetämään tämän pois, vai aiotteko pitää tästä esityksestänne kiinni?

14.18 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on varmasti kuullunymmärtämisessä vaikeuksia. Ministeri tuossa juuri totesi, että hallintarekisterilakia ei viedä eteenpäin. Ja tämä arvo-osuusasia, mahdollisuus toimia kuten ennenkin, on 2014 teidän valtiovarainministerinne ollessa virassa tullut EU:sta. Miksi siihen ei silloin puututtu, jos se ei tunnu hyvältä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

14.19 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On täysin totta, kuten valtiovarainministeri Stubb sanoi, että hallituksen esitys ei ole suoraan sallimassa hallintarekisteröintiä suomalaisille samalla tapaa kuin vielä viime syksynä eli poistamalla tämän hallintarekisteröinnin kiellon, mutta Suomella olisi myös täysi komission sallima mahdollisuus edellyttää nykyistä suoran omistuksen mallia. Mutta aikooko hallitus näin tehdä? Tämä on se iso kysymys. Ja jos nyt uusi lainsäädäntö tuodaan, piilee riski siinä, että kun jatkossa tehdään täysin uusi lainsäädäntö, voidaanko mahdollisia virheitä myöhemmin EU-lainsäädännön puitteissa korjata uudestaan.

14.20 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta pääsi viime syksynä tutustumaan tähänkin lainsäädäntöhankkeeseen, ja tietysti ainakin itselle henkilökohtaisesti tuli yllätyksenä, että tämä näinkin nopeasti tänne eduskuntaan palaa. Suomen malli on hyvä malli, kuten edustaja Aaltokin tässä äsken viittasi, ja kun me katsoimme EU-lainsäädäntöä ja tätä kyseistä asetusta, 38 artiklaa, niin ainakin itse olen ja monet asiantuntijat ovat sitä mieltä, että Suomella on siinä vapaus tulkita sitä myös sillä tavalla kuten olemme aikaisemminkin toimineet. Näiltä osin kysynkin teiltä, arvoisa ministeri: oletteko te tietoinen siitä, mitä tämä asetus mahdollistaa?

14.21 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Neljä kuukautta sitten valtiovarainministeri Stubb vakuutteli, että hallintarekisteri on pakko ottaa käyttöön EU-paineen vuoksi, mutta se ei pitänyt paikkaansa, mitä silloin väititte. Onneksi edellisessä hallituksessa vasemmistoliitto, vihreät ja demarit olivat tiukkoina ja neuvottelivat nimenomaan poikkeuksen niin, että se mahdollistaa sen, että jatkossakin on suora omistus suomalaisilta sijoittajilta. Hyvä, että te nyt myönnätte sen, että se, mitä te sanoitte neljä viisi kuukautta sitten, ei pitänyt paikkaansa. Mutta silloin te myös sanoitte, että hallitus ei valmistelee hallintarekisteriä uudestaan missään muodossa, ja sanoitte, että hallintarekisteri on haudattu ja kuopattu. Tästä ei ole kuin neljä kuukautta aikaa. Nyt te olette tuomassa keittion kautta tätä hallintarekisterimahdollisuutta uudestaan. Kysymys kuuluukin: kuinka lyhyen te kuvittelette poliittisen muistin olevan?

14.22 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä ollaan todellakin pistämässä toimeen sitä, mikä on pakko pistää toimeen, eli tämä arvopaperikeskusasetusta, ja vaikka oppositiopuolueen edustaja olen, niin täytyy sanoa, että minulla kyllä keittää siinä vaiheessa, kun esitetään totuudenvastaisia väitteitä tässä salissa, ja minusta tuntuu todellakin kummalliselta se, miksi tästä yritetään nyt tehdä hallintarekisteriesitystä, vaikka tässä selkeästi laitetaan arvopaperiasetus voimaan. Kun itse olen ollut Euroopan parlamentissa nimenomaan tämän EU-asetuksen Suomi-poikkeuksen sinne sisälle saamassa, niin minusta on loistavaa, että me voimme Suomessa edelleenkin jatkaa suoraa omistusta, ja se on kaikkein tärkeintä, mitä me olemme saaneet viime kaudella sinne läpi. Siinä mielessä toivon, että me edelleenkin jatkamme sillä suoran omistuksen sallivalla linjalla, mutta otamme huomioon sen, mitä EU:ssa kilpailutilanne vaatii, eli silloin meidän täytyy pistää toimeen tämä asetus muilta osin. Olisin kysynyt arvon ministeriltä siitä, millä tavalla tämä julkisuusasia tässä nyt voidaan sitten varmistaa. Kertokaa, muuttuuko joku tässä julkisuusasiassa. Se on minun mielestäni nyt keskeistä. Muilta osin toivon, että todellakin ymmärretään, että nyt pistetään se arvopaperiasetus toimeen. Suomen poikkeuspykälä säilyy siellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

14.23 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallintarekisteri näyttää todellakin olevan tämmöinen kummallinen pöpö. Se ui tänne uudelleen ja uudelleen, vaikka eduskunta on eri yhteyksissä selvästi ilmoittanut, että ei halua omistusta piilottavia järjestelyjä. Voi ajatella niinkin, että tämä vaihtoehto, että ulkomaiden kautta tämä piilottelu tehdään, on meidän kannaltamme kaikkein huonoin vaihtoehto. Se johtaa siihen, että tietoa ei tule, ja sitten tulee monenlaista muuta ongelmaa tämän piilottelun kautta liittyen myös verotusseuraamuksiin.

Kun täällä on kerrottu, että tämä EU-asetus antaisi kuitenkin mahdollisuuden siihen, että me voisimme panna kansallisesti tiukemmat normit myös ulkomaan toimintojen osalta suomalaisille toimijoille, niin tiedustelen ministeriltä: onko ministeri tutustunut tähän puoleen, eli oletteko pyytänyt selvittämään, voiko Suomi tehdä tältä osin tiukemman lainsäädännön, joka pakottaa myös suomalaiset ulkomailla toimimaan meidän lakiemme mukaisesti?

14.24 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun tässä hallituksen esityksessä lukee, että esitys on annettava kiireellisenä, niin kysyisin ministeriltä: mitä tapahtuu, jos Suomi nyt kieltäytyy tästä eikä pistä toimeen sitä, mitä EU-asetuksessa vaaditaan?

14.24 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella kummalliselta tuntuu tämä keskustelu täällä. Ei voi välttyä siltä vaikutelmalta, että jonkinlaista vatuloinnin tai petoksen makua tässä nyt on hallituksen taholta. (Eduskunnasta: Ohhoh!) Viime syksynä selkeästi hallituksesta ilmaistiin, että tämä esitys on nyt kuollut ja kuopattu ja sitä ei enää tuoda, ja kyllä minusta vaikuttaa siltä, että hallitus nyt puhuu osatotuuksia esitellessään tätä lakia, sillä on kuitenkin niin, että vaikka suomalaisille ei olla sallimassa hallintarekisteröintiä poistamalla koko hallintarekisteröinnin kieltö, niin kuitenkin Suomi ei edellytä nykyisen suoran omistuksen järjestelmämme jatkumista, minkä kuitenkin voisimme tehdä. Eli tässä on selvä poliittinen valinta tehty hallituksessa: avoimuus vähenee. Miksi te ajatte tällaista esitystä? On pakko kysyä.

14.25 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihmettelen tätä opposition asennetta näihin asioihin. Te kaivelette kaikkia karmeita pelkoja jostakin syvästä mustasta syövereistä. (Välihuutoja vasemmalta) Varmaan te kohtapuoliin ette uskalla liikkua pimeän aikana ulkona, kun mörkö voi viedä teidät tai jotain muuta voi tapahtua. Aivan kuten ministeri asian esitteli — ja viittaaan edustaja Essayahin äsken käyttämään puheenvuoroon — niin eihän tässä ole sen kummemmasta asiasta kysymys kuin Suomen velvollisuudesta laittaa tämä arvopaperikeskusasetus täytäntöön, aivan kuten edustaja Essayah äsken totesi. Olisikohan parasta tässä talossa pikkuhiljaa ruveta tekemään sellaista politiikkaa ja oppositionkin yhtyä siihen, että tässä maassa yritykset viihtyvät ja tänne kannattaa sijoittaa? Jos me jatkuvasti pelkoja ja mörköjä näemme, tässähän käy pian aikaa niin, että yritykset toteavat, että eihän tänne kannata investoida eikä tänne kannata tehdä yhtään mitään, ja meillä on sen jälkeen miljoona työtöntä lisää. Tätäkö te haluatte? Hyvänen aika, jatkuvaa pelottelua. En jaksa ymmärtää teidän asennettanne, en millään.

14.27 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se on tiedetty, että kokoomus ja ministeri Stubb tätä hanketta ajavat härkäpäisesti, mutta se on nyt uu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

tinen, että keskusta on liittynyt tähän joukkoon. Kukaan täällä ei ole vastustanut sitä, että tämän arvopaperiasetuksen mukainen lainsäädäntö laitetaan voimaan täällä, tehtäköön se selväksi. Ja vielä mitä tulee tähän kysymykseen, minkä Essayah nosti esiin, niin kyllä, meidän on laitettava tämä oma lainsäädäntömme, emmekä sitä vastusta, (Hannu Hoskonen: Kuinka se tehdään?) mutta, arvoisa puhemies, nyt tämä porsaanreikä, joka tänne jää yhtiöille, mahdollisuus laskea ulkomaisten keskusten kautta, itse asiassa saattaa jopa vaarantaa tämän koko Suomi-poikkeuksen. Se on vähän sama asia kuin jos sanottaisiin, että Alkolla on vain osittain tämä monopoli, se saattaisi vaarantua tästä.

Arvoisa puhemies! Kysyn nyt ministeriltä: oletteko valmiita täydentämään esitystä ja kieltämään tämän porsaanreiän, jonka olette tänne ujuttaneet?

14.28 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei oppositio pelottele tai mörköjä jahtaa. Oppositio toi viime syksynä voimakkaasti esille sen, että me olemme neuvotelleet arvopaperiasetukseen poikkeuksen, meidän ei tarvitse hyväksyä hallintarekisteröintiä, me korjasimme ministerin vääriä tietoja. Se on nimenomaan opposition tehtävä. Ja se on selvää, että arvopaperikeskusasetus pitää laittaa voimaan, mutta se, mitä me kritisoimme, on se, että haudatuksi ja kuopatuksi luvattu hallintarekisteröinti tai omaisuuden piilottelu ollaan tuomassa nyt tällä esityksellä takaportin kautta, ja tämän takaportin me haluamme tukkia. Toivoisin, että edustaja Hoskonen olisi sillä linjalla, millä esimerkiksi keskustan edustaja Anttila oli vielä viime syksynä — sanoi, että tätä ei pidä edistää — ja edustaja Turunen talousvaliokunnan puheenjohtajana on ollut hyvin kriittinen julkisuudessa tätä nykyistäkin esitystä kohtaan.

14.29 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka suomalaisyhtiöt ovat voineet laskea liikkeelle osakkeita ulkomaisissa arvo-osuusjärjestelmissä syyskuusta 2014, niin meillä ei ole tiedossa yhtään tapausta, että tällaista olisi koskaan tapahtunut. Tämä mahdollisuus on tälläkin hetkellä olemassa, ja yksiselitteisesti, kuten ministeri asian esitteli — kiitos esittelystä — me emme ole tällä esityksellä laajentamassa hallintarekisteröintiä yhtään minnekään.

Haluaisin kyllä kuulla nyt oppositiolta näitä näkemyksiä siitä, minkälaisia kansallisia lakeja me voimme muka laatia, joissa voisimme rajoittaa EU-asetusta tai ulkomaisten lainsäädäntöä. Minä en ainakaan tiedä, että tällaisia lakeja kyettäisiin säätämään. Haluan myös muistuttaa, että tämä on valtiovarainministeriön lisäksi myös oikeusministeriön arvio, että tällä tavalla ei voida toimia.

14.30 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministerin puheiden suhteen on todellakin syytä olla tarkkana. Ministeri painotti kolmeen kertaan, että arvo-osuuslakiesitys ei laajenna hallintarekisteröintiä Suomessa, avainsana on "Suomessa", mutta tämä esitys laajentaa ulkomaille. Nykyään laitton menettely tulee lailliseksi. Esityksessä on siis porsaanreikä, joka romuttaa tämän Suomen erinomaisen mallin. Kuumimme, että Suomi ei voi vaikuttaa ulkomaisten hallintarekistereiden toimintaan. Ei tietenkään, mutta Suomi ja Suomen eduskunta voi vapaasti ja sen velvollisuus on säätää laki, joka estää Suomen kansalaisia siirtämästä omistusta ulkomaiseen hallintarekisteriin. Ministeri Stubb, lisätäänkö tällainen säädös lakipakettiin, jotta tämä erinomainen Suomen malli saadaan säilytettyä, niin kuin erittäin voimakas kansallinen tahto viime talvena vaati? Ehkä muistatte.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

14.31 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tulee mieleen sanonta, että työmies on palkkansa ansainnut. Kyllä valtiovarainministeri koko palkan edestä saa ryöpytystä tässä salissa.

Tämä arvopaperikeskusasetus. Hallituksen esitys on nyt annettu. Onhan se erilainen kuin se, mikä oli aikaisemmin tyrkällä ja tarjolla. Käsittelystä sen verran, että talousvaliokunta ryhtyy tätä hallituksen esitystä ensi viikolla käsittelemään. Me tulemme käsittelemään sen hyvin huolellisesti, ja mitä tulee pelkotiloihin tai sanoihin, mitä täällä on sanottu, niin kyllä tässä kaikilla meillä on yhteinen tahto, että avoimuus tässä säilyy. Kyllä talousvaliokunnassa varmaan sitten katsotaan, että meidän kaikkien yhteinen tahtotila tältä osin myöskin lainsäädännön kautta toteutuu.

14.32 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tässä salissa on kuulun ymmärtämisessä ongelmia, niin minusta tuntuu, että se on kyllä hallituspuolueiden keskuudessa. (Eero Heinäluoma: Osassa!) Itse asiassa valtiovarainministeri Stubb kuvasi tämän opposition esille nostaman ongelman varsin hyvin omassa esittelypuheenvuorossaan. Tämä esitys ei tarkoita sitä, että hallintarekisteröintiä mahdollistetaan Suomessa. Mutta se kyllä mahdollistaa sen, että suomalaiset sijoittajat voivat käyttää hallintarekisteriä ulkomaalaisten arvopaperikeskusten kautta. Tämä on se ensimmäinen ongelma, jonka oppositio nyt on nostanut esille, ja se luo aivan selvän porsaanreiän tähän järjestelmään.

Toinen ongelma on se, että hallitus ei myöskään käytä niitä mahdollisuuksia, mitä hallituksella olisi tämän porsaanreiän tukkimiseksi. Minäkin haluan kysyä valtiovarainministeri Stubbiltä: Miksi hallitus ei ole ottanut lähtökohdaksi sitä, että arvopaperikeskusten myös tulee tarjota näitä suoraan omistukseen perustuvia tilejä? Tuleeko hallitus esimerkiksi esittämään, että luodaan sanktioita niille sijoittajille, jotka rikkovat tätä hallintarekisterikieltoa?

14.33 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minulla on se käsitys, että yksi EU:n peruspilareita on se, että on vapaa pääomien liikkuvuus. Jos täällä salissa nyt esitetään opposition puolelta, että pitäisi säätää laki, jolla estetään Suomen kansalaisia viemästä pääomia ulkomaille ja sijoittamaan ne siellä, kuinka haluavat, noudattaen EU-lakia, niin onhan tämä keskustelu aika erikoista. Minä nyt kehottaisin kuitenkin vähän arvioimaan, että jos me aikanaan olemme menneet EU:n jäseneksi, niin pidetään niistä periaatteista kiinni. Jos sitten halutaan, että erotaan EU:sta ja siirrytään markkaan, niin tänne tulee kyllä Väyrysen aloite, voitte kannattaa sitä. (Naurua)

14.33 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me emme todellakaan voi estää sitä, että muualla Euroopassa hallintarekisteri on hyvin yleinen muoto. Tänäkin päivänä on ihan laillista perustaa sijoitusyhtiö johonkin toiseen maahan ja sitä kautta sijoittaa suomalaisiin osakkeisiin ja maksaa niistä verot ihan normaalisti siellä maassa, missä tämä sijoitusyhtiökin sattuu olemaan. Siinä ei ole mitään sellaista, mikä olisi jollakin tavalla niin kuin veronkiertoa tai jollakin tavalla rikollista toimintaa. Siinä mielessä tuntuu, että tämä keskustelu on aika erikoista. Toivoisinkin, että todellakin ymmärrettäisiin se, että me emme ole luopumassa siitä Suomen hyvästä suoran omistamisen järjestelmästä.

Ehdottomasti, kun olen itse ollut sitä asiaa EU:ssa parlamentissa edistämässä, niin totta kai toivon, että se edelleenkin jatkuu ja tämä läpinäkyvyys meillä suomalaisessa osake-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

omistamisessa säilyy. Tosiaan vielä vetoan ministeriin, että ministeri erityisen huolellisesti tätä julkisuuspuolta nyt toisi esille, muuttuuko mikään tämän julkisuuden suhteen (Puhemies koputtaa) ja tietojen saannin suhteen nyt suomalaisille.

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustajat Aalto, Kalmari, Skinnari, Hoskonen, Sarkkinen, ja sitten tarjoan ministerille mahdollisuutta vastata, ja sitten katsotaan, halutaanko vielä keskustella.

14.35 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Olisi täysin riittävää, että esityksessä todettaisiin se, että suomalaisella yhtiöllä on vapaa liikkeeseenlaskuoikeus missä tahansa EU-jäsenvaltiossa. Mutta tällöin pitäisi pystyä vaatimaan — ja Suomella on täysi komissionkin antama mahdollisuus vaatia — että kyseessä olevaan maahan sijoitettu arvopaperikeskus tarjoaisi myös suoria tilejä, joiden perusteella yhtiö voisi ylläpitää ajan tasaisia osakasluetteloita. Tämä voitaisiin myös tehdä tähän yhteyteen niin, että sanktioidaan, jos joku toimii toisella tapaa. Niin me pystymme hillitsemään tätä hallintarekisteröintiä. Kaikki mahdollisuudet teillä on. Komissio antaa Suomen hyvän mallin säilyä. Te päätätte, kuinka tässä toimitaan.

14.36 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen hyvä malli säilyy, ja me emme todellakaan voi eurooppalaisiin hallintarekisterikeskuksiin suomalaisella lainsäädännöllä vaikuttaa. Mutta halusinkin tämän puheenvuoron sen takia, että tiedän, että valtiovarainministeri Stubb ja muut henkilöt, jotka ovat EU:ssa vaikuttaneet, ovat vieneet kovasti tätä läpinäkyvyyden periaatetta eteenpäin. Kysyisinkin, jos mahdollista, voisiko ministeri avata hieman tätäkin puolta. Mitä toimia yritetään tehdä sen hyväksi, että veronkierto ei jatkossa olisi mahdollista?

14.36 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Miksi me olemme huolissamme? Vuonna 2010 tehdyn tutkimuksen mukaan kansainvälisen sijoitustoiminnan tuotoista jätettiin ilmoittamatta noin 800 miljoonaa euroa, eli puhumme aika isosta asiasta. Tähän liittyen toteaisin sen, että minä pyydän tutustumaan myös tähän asetukseen, lukemaan sen sanasta sanaan EU-tasolta, koska se, mitä asiantuntijat sanovat niin Brysselissä kuin täällä Helsingissä, antaa kyllä aivan toisenlaisen kuvan kuin mitä tänään täällä on keskusteltu. (Touko Aalto: Juuri näin!) Talousvaliokunta, kuten meidän puheenjohtajamme totesi, tulee varmasti paneutumaan ja kampaamaan tämän todella huolella: mistä on kysymys, mihin tämä johtaa, ja miten me voimme yhtenäisesti ehkä vaikuttaa siihen, että tämä suomalainen malli tulisi malliksi koko Euroopalle. Tämä on hyvä malli, joten vietään sitä eteenpäin.

14.37 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että edellisissä puheenvuoroissa edustaja Essayah ja edustaja Eestilä nostivat esille todellakin sen, että Suomessa järjestelyt ovat kunnossa ja tämä nyt esillä oleva asia täydentää tätä Euroopan unionin antamaa velvoitetta meille ja laitamme tämän asetuksen ajan tasalle tässä maassa. Pitää muistaa sekin tosiasia, että yritystoiminta hakeutuu sellaisille alueille, joissa yritystoiminta on kannattavaa. Jos me rupeamme pakkosääntöjä tekemään — kun olemme, kuten edustaja Eestilä totesi, valinneet tämän Euroopan unionin avoimen talou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

den maailman, jossa yritykset voivat vapaasti valita maan, minne he sijoittuvat — ovatko yritykset täällä vai menevätkö lahden eteläpuolelle tai minne ne menevät?

Tärkeää on saada tämä suomalainen talouselämä kuntoon. Esimerkiksi tämä yhteiskuntasopimus, jota nyt on väännetty hyvin pitkään, on yksi askel tässä ketjussa, jotta saamme tämän suomalaisen systeemin pelaamaan, työpaikkoja syntymään ja valtiontaloutta tervehdytettyä. Samalla se vaikuttaa kotitalouksiin hyvin positiivisesti. Jos me jatkuvasti näemme joka asiassa mörköjä, se johtaa siihen, että meitähän ruvetaan pelkäämään, ja sellaiseen maahan ei kukaan yritys halua edes sijoittaa satikka sitten muuta toimintaa harkita. (Outi Alanko-Kahiluoto: Ei saa pelotella!) — Minä kerroin vain, miten asia on.

14.38 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen lainsäädäntöä on todellakin tarpeen yhteensovittaa EU:n sääntelyn kanssa. Tämä yhteensovittaminen on viivästynyt, sillä valtiovarainministeriö on halunnut käyttää tätä uudistustarvetta tekosyynä uittaa hallintarekisteriä Suomeen toistuvasti. Jo kolme hallintarekisteröintiesitystä on kaatunut, ja samalla tämä sinänsä tarpeellinen lainsäädännön uudistustyö on jäänyt vaiheeseen. Me tarvitsemme lainsäädännön uudistusta, mutta me emme tarvitse hallintarekisteröinnin laajentamista.

EU-säädännön mukaan yhtiöillä tosiaan on oikeus valita, missä ne laskevat arvopaperinsa liikkeelle, eikä Suomi voi määrätä sitä, miten ulkomaalaiset arvopaperikeskukset toimivat. Sen sijaan Suomi voi säätää lakeja, joilla veloitetaan suomalaisia yhtiöitä tai sijoittajia noudattamaan tiettyjä sääntöjä. Tässä lakiesityksessä ei kuitenkaan valitettavasti esimerkiksi esitetä yhtiölle vaatimusta tuntea todelliset omistajat tai suomalaisille sijoittajille sanktioita, mikäli he käyttävät hallintarekistereitä. Näitä keinoja kannattaisi miettiä, sillä emme kai halua helpottaa veronkiertoa ja (Puhemies koputtaa) harmaata taloutta?

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Stubb, 5 minuuttia puhujakorokkeelta.

14.40 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille kysymyksistä ja kommentista. Ehkä tähän alkuun kaksi yleistä havaintoa. Yritän sitten purkaa sitä hyvien kysymysten sumaa, jonka äsken kuulin.

Ensimmäinen yleinen huomio on tietysti se, että koko arvopaperikeskusasetushan perustuu yhteen EU:n perusvapauksista eli siihen, että pääomat meidän alueellamme vapaasti liikkuvat. Toinen huomio liittyy asetuksen asemaan EU-lainsäädännössä. Sitähän sovelletaan sellaisenaan suoraan meidän kansalliseen lainsäädäntöömme päinvastoin kuin esimerkiksi direktiiviä, joka pitää ikään kuin hengessään tuoda meidän lainsäädäntöömme mutta jota ei sovelleta sellaisenaan. Meillä todellakin on hallintorekistereiden kohdalla tässä poikkeama.

Tässä tuli muutamia kysymyksiä. Ehkä ensimmäinen oli, miksi suomalaisille sijoittajille on sallittua hallintarekisteröidä ulkomailla suomalaisia osakeomistuksiaan, eikä se ole vastoin Suomen lakia — se oli ehkä yksi tällainen kysymysrypäs, joka näkyi. Minä haluan uudemman kerran korostaa, että tämä lakiehdotus ei sisällä hallintarekisteröinnin laajentamista Suomessa, niin kuin moni tässä matkan varrella totesi, mutta tämä ei kuitenkaan vaikuta ulkomaiden lainsäädäntöön. Jos suomalainen pörssiyhtiö laskee osakkeita liikkeeseen toisessa EU-maassa, säilytykseen sovelletaan EU:n arvopaperikeskusasetusta ja kyseisen maan lainsäädäntöä. Hallintarekisteröinti, kuten totesin, on käytössä useimmissa EU-maissa, esimerkiksi Ruotsissa ja Saksassa, emmekä me voi omalla lainsäädännölläm-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

me rajoittaa tätä EU-asetusta tai muiden maiden lainsäädäntöä. Se on se lähtökohta tähän näin.

Toinen kysymysrypäs, joka lähti liikkeelle: Oikeastaan koko ajan kysytään, onko hallintarekisteröinti mukana tässä esityksessä. Kyllä minä edelleen vastaan siihen, että me emme esitä hallintarekisteröinnin laajentamista. Laki tulee kieltämään yksiselitteisesti tulevaisuudessakin tilinhoitajia, esimerkiksi pankkeja, hallintarekisteröimästä suomalaisten sijoittajien osakkeita suomalaisessa arvo-osuusjärjestelmässä.

Sitten tässä oli kysymyksiä siitä, miksemme sitten rajoita ikään kuin sijoittajan toimia. Edustaja Lindtman, miksemme rajoita sijoittajan toimia sitten noin muutoin? No, siis sijoittajan velvollisuus käyttää suoraa tiliä ulkomailla ei perustuisi mihinkään EU-säännöksen. Kyse olisi siis puhtaasti kansallisesta lisäsääntelystä, joka kohdistuisi vain suomalaisten yhtiöiden osakkeisiin. Tässä on sellainen perusongelma, että jos me katsomme Helsingin pörssiä, niin viimeisten lukujen mukaan, joita olen nähnyt — ja olen varovainen prosenttilukujen kanssa — noin 46 prosenttia Helsingin pörssistä on ulkomaalaisten omistuksessa. Meidän pelkomme tietysti tässä vaiheessa on, että jos tämä ehdotus ohjaisi sijoittajat sijoittamaan ulkomaalaisiin osakkeisiin tai muihin arvopapereihin, niin tällä voisi olla negatiivisia pitkän aikavälin vaikutuksia suomalaisten yritysten pääoman saantiin, investointiin ja sitä kautta työllisyyteen. Tästä kärsisivät etenkin pienet pörssiyhtiöt ja listausta suunnittelevat yhtiöt. Lisäksi Suomessa ei ole sijoittajaa valvovaa viranomaista, eli ulkomailla tapahtuvaa toimintaa ei edes pystyttäisi valvomaan Suomesta käsin.

Sitten oli yksi kysymysrypäs, joka liittyy ikään kuin julkisuuteen, viranomaisten tietojen saantiin ja verotietojen vaihtoihin. Osakasluettelohan on siis edelleen saatavissa ihan niin kuin ennenkin, siis Suomessa liikkeelle lasketun osakkeenomistajaluettelo, Euroclear Finlandista, kuten nytkin, ja osakasluettelossa näkyy jo loppuomistaja ja hallintarekisteröinnin hoitaja. Taas ulkomailla liikkeelle lasketun osakkeen omistajaluettelo on saatavilla yhtiön pääkonttorista, ja osakasluettelossa näkyy joko loppuomistaja tai hallintarekisteröinnin hoitaja. Viranomaisten tietojen saanti: se tulee edellyttämään paljon tietojen vaihtoa, ja siihen me pyrimme jatkuvasti puuttumaan ja keskittymään sekä OECD:n tasolla että EU-tasolla ja sitten totta kai myös valtioiden välisten sopimusten kautta. Eli veroviranomaisten tietojen saanti turvataan kansainvälisellä automaattisella verotietojen vaihdolla, ja kansainvälisellä automaattisella tietojen vaihdolla saatu tieto on ensisijaisesti kuitenkin vain veroviranomaisten käytettävissä.

Siinä oli kutakuinkin se kysymysrypäs, jonka tuosta äsken kirjasin. Ehkä vielä edustaja Turusen huomioon: Todellakin tämähän menee nyt valiokuntakäsittelyyn. Minusta on hirveän tarkkaa ja hirveän tärkeää, että valiokunta käy tämän juurta jaksain läpi. Se on, totta kai, moneen otteeseen käyty läpi. Tässä taidettiin mainita kolme kierrosta hallintarekisterikokonaisuutta meidän eri viranomaistemme toimesta, meidän ministeriöissämme, ja totta kai se on käynyt myös, kuten ehkä edustaja Skinnari taisi todeta, valiokunnissa useaan otteeseen. Nyt kannattaa katsoa, mikä on EU-lainsäädännön ja meidän lainsäädäntömme puitteissa mahdollista, ja kuulla sitten siitä asiantuntijoita. Me olemme nyt pohjanneet tämän esityksen parhaaseen mahdolliseen olevassa olevaan tietoon, ja tämä esitys — todellakin vielä kerran korostan — ei sisällä hallintarekisteröinnin laajentamista Suomessa.

Puhemies Maria Lohela: Sitten on ilmeisesti vielä halua jatkaa keskustelua, edustaja Lindtman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

14.45 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin, ei kukaan täällä ole esittänyt, että täällä Suomen lainsäädännöllä ruvettaisiin säätelämään ulkomaisia arvopaperikeskuksia. Ei se ole mahdollista. Mutta se, mitä voidaan tehdä, minä te mielestäni äsken tunnustitte, on se, että me voisimme omalla lainsäädännöllämme kieltää suomalaisia yhtiöitä hallintarekisteröimästä ulkomaiden kautta. Mutta sanoitte juuri äsken, että ette halua sitä tehdä. Eli tällainen mahdollisuus on olemassa. Eli tämä porsaanreikä, joka tänne on nyt ujutettu, on mahdollista tilkitä, ja siihen muuten on olemassa malli: VM:n virkamiesmuistio 2014. Siellä on olemassa valmis malli, mutta te ette halua ottaa sitä käyttöön. Ja mikä pahinta, nyt kun tämä porsaanreikä tänne jää, niin se voi vaarantaa tämän Suomen saaman poikkeussäännön. Nimittäin se on vain sillä ehdolla, että kansallista lainsäädäntöä ei ole kumottu, muutettu tai sen tavoitteet eivät ole enää ajankohittaisia. Tämä porsaanreikä saattaa vaarantaa Suomen poikkeuksen. Toivottavasti se ei ole teidän tavoitteenne koko tämän ajatuksen takana, kun te toitte tämän porsaanreiän. Vielä kerran: miksi ajatte tätä kuin käärmettä pyssyyn?

14.47 **Eero Suutari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me tarvitsemme kipeästi suomalaista työtä, ja suomalainen työ syntyy investoinneista, ja investoinnit tarvitsevat pääomia. Jos meillä Suomessa on erilainen lainsäädäntö tänne tuleville ja omille pääomillemme, niin miten suomalaisen työn käy? Kysymys valtiovarainministerille.

14.47 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Stubb väisti suorastaan pujottelijan notkeudella tämän itse kysymyksen. Tosiasiahan on, että tämä esitys laajentaa hallintarekisteröintiä, ei Suomessa mutta ulkomailla. (Eduskunnasta: Juuri näin!) Hän sanoi, että emme voi vaikuttaa muiden maiden lainsäädäntöön. No, emme tietenkään, mutta voimme vaikuttaa Suomen lainsäädäntöön täällä Suomen eduskunnassa. Kysyn siis vielä uudestaan kysymyksen: haluatteko lisätä tähän lakipakettiin sellaisen säännöksen, joka pitää voimassa nykyisen Suomen mallin siten, että suomalaisia sijoittajia estetään siirtämästä omistuksiaan ulkomaisiin hallintarekistereihin, niin että tämä erinomainen Suomen malli säilyy, että tämä porsaanreikä tukitaan? (Outi Alanko-Kahiluoto: Hyvä kysymys!)

14.48 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä yleisöjulkisuudesta, joka on noussut esille monissa puheenvuoroissa: valtiovarainministerin oma virkamieshän on todennut muun muassa Yleisradiolle, että jos suomalaiset sijoittajat alkavat käyttää tätä mahdollisuutta käyttäen hallintarekisteriä ulkomaiden kautta ja jos ei ryhdytä toimenpiteisiin Suomessa näiden porsaanreikien tukkimiseksi, niin se tulee vaikuttamaan yleisöjulkisuuteen, eli todennäköisesti yleisöjulkisuus ei tule säilymään nykytasolla.

Minäkin haluan toistaa kysymykset valtiovarainministeri Stubbille siitä, miksi hallitus ei käytä niitä mahdollisuuksia, mitä hallituksella on näiden porsaanreikien tukkimiseksi. Eli miksi hallitus ei esimerkiksi edellytä tämän artikla 38:n poikkeuksen nojalla, että näiden arvopaperikeskusten tulee tarjota suoraan omistukseen perustuvia tilejä, ja tuleeko hallitus esittämään, että hallintarekisteröintikieltoa rikkoville tulee sanktioita?

14.49 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koska uskon ja oletan, että valtiovarainministeri Stubb vastaa edustaja Harakan ja Anderssonin kysymyk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

seen, niin kysyn hieman toista asiaa. Hallituksen esityksestä herää kysymys, onko hallituksen tarkoituksena olla aktiivisesti käyttämättä hyväkseen Suomi-poikkeusta eli suoran omistuksen järjestelmän jatkumista. Tässä ihmisillä on pelko nimenomaan siitä, että ikään kuin portit aukeavat, että suomalaiset yhtiöt voivat alkaa laskea liikkeelle osakkeita muun muassa luxemburgilaisessa arvopaperikeskuksessa, joka ei tarjoa mitään muuta kuin sitä hallintarekisteröintiä. Tämän porsaanreiän me tahdomme tukkia. Siihen on olemassa keinot. Vastatkaa: kuinka tahdotte tehdä?

14.50 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin todeta sen, että kyllähän tässä on se tilanne, että suomalaisen pääoman saanti tai listautuminen muka ei toimisi. Meillähan on ollut hieno tilanne siinä, että päinvastoin kuin usein väitetään, meidän pörssiin on tullut lisää listautumisia ja listautuminen on siinä mielessä piristynyt. Ja toteaisin myös sen, että suomalainen malli edelleen on hyvin hintakilpailukykyinen. Maksaa suunnilleen yhden lounaan, noin 7 euroa, tehdä yksi kauppa, kun se esimerkiksi Lontoossa on ehkä noin 20 euroa.

14.51 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voimassa oleva arvopaperikeskusasetus turvaa Suomen nykyisen suoraan omistukseen perustuvan mallin säilyttämisen. Ja Suomen malli on tehokkaan verottamisen ja harmaan talouden torjunnan kannalta paras olemassa olevista järjestelmistä. Poikkeussääntö on kuitenkin voimassa vain niin kauan kuin kansallista lainsäädäntöä ei ole muutettu tai kumottu ja sen tavoitteet ovat edelleen voimassa. Jos Suomi nyt lipsuu vaatimuksestaan suomalaisten suorasta omistuksesta ja näkemyksestään suoran omistamisen tavoiteltavuudesta ja parhaudesta, on kyseenalaista, onko tämä Suomen neuvottelema erittäin hyvä poikkeuspykälä enää voimassa. Haluaisinkin kysyä ministeriltä, näettekö tämän uhkakuvana vai onko tämä kenties jopa esityksen taustatarkoitus.

14.51 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän keskustelun uutinen on se, että te myönsitte, että tällainen kansallinen lainsäädäntö, jolla tämä porsaanreikä tukittaisiin, olisi mahdollista tehdä. Mutta sanoitte, että sitä ei haluta tehdä, että te ette halua tehdä kansallista sääntelyä suomalaisille yrityksille, koska pelkäätte yritysten rahoituksen saannin heikkenevän. No, ei sekään oikein pidä paikkaansa, nimittäin tämä meidän esittämämme korjaus, jolla korjattaisiin tämä Stubbin porsaanreikä, koskisi vain niitä suomalaisia yhtiöitä, jotka vaihtavat ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Ja voi myös esittää kysymyksen, kärsisikö näiden yritysten rahoituksen saanti merkittävästi, (Eduskunnasta: Ei!) jos ne velvoitettaisiin käyttämään suoraa tiliä. No, kaikki tietävät, että ei kärsisi, joten tämäkin on vain tekosyy. Herää kysymys, ministeri Stubb, miksi te kerta toisensa jälkeen ajatte tätä kuin käärmettä pyssyy.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Stubb, 3 minuuttia. Siitä paikaltaankin voi puhua.

14.53 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Kiitos, arvoisa puhemies! Muutama huomio näihin kysymyksiin.

Ensimmäinen liittyy siihen, miten suomalaisen työn käy. Ja nythän tietysti aina, kun puhutaan taloudellisista kokonaisuuksista, on vaikeaa hahmottaa, mikä on rahoitusmarkkinoiden merkitys kokonaistaloudelle. Nehän toimivat ikään kuin kehon verisuonet tavalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

tai toisella: ilman rahoitusmarkkinoita meillä ei ole yrityksiä, ja ilman yrityksiä meillä ei ole kasvua, tavaroita, palveluita, ja ilman näitä meillä ei ole myöskään tuotteita. Me pyrimme, totta kai, maksimoimaan Suomessa sekä suomalaisen että kansainvälisen pääoman ja sitä kautta pitämään huolen siitä, että kehon verisuonet myös tulevaisuudessa työllistävät. Siihen liittyy sitten tämä varsinaisen EU-asetuksen toimeenpaneminen.

Täällä on paljon käytetty sanaa "porsaanreikä", myös ehkä "käärmettä pyssyyn" on muutaman kerran ollut tässä esillä. Haluan vielä kerran sanoa, että tässä ei ole ujutettu järjestelmään minkäänlaisia porsaanreikää eikä ole pyritty ajamaan hallintarekisteriä kuin käärmettä pyssyyn vaan tämä ehdotus tulee suoraan EU-asetuksesta, ja me emme voi kotimaisin keinoin sitä rajoittaa. (Välihuutoja vasemmalta) Minun ymmärtääkseni me emme voi sitä kotimaisin keinoin rajoittaa. Silloin te voitte katsoa tätä valiokunnassa todella tarkkaan, ja voimme vielä silloin käydä yhden keskustelun tämän kautta. Mutta minun käsitykseni on, että sitä ei voi tehdä.

Viimeinen huomio liittyy listautumisiin ja näihin investointeihin. Kyllä, pientä positiivista pohjavirettä on Helsingin pörssissä, edustaja Skinnari. Meillä on tällä hetkellä 126 yritystä Helsingin pörssissä, ja itse asiassa viisi on tullut lisää viime vuonna, kun taas First Northia on tällä hetkellä 16, ja niitä taisi tulla seitsemän lisää viime vuonna. Ja totta kai meidän tavoitteenamme on se, että mahdollisimman moni suomalainen yritys listautuu, mutta se tarkoittaa myös sitä, että me emme lähde radikaalisti rajoittamaan meidän rahoitusmarkkinoitamme ja pidämme kiinni niistä EU-lainsäädännöistä, jotka meille tuodaan.

Meillä nimenomaan on nyt hallintarekisteröintiin poikkeama ja nimenomaan oikeastaan sen keskustelun kautta, jota me sekä julkisuudessa että sitten muutoin olemme tässä matkan varrella käyneet. Ja nyt sitten tämän jälkeen tämä esitys siirtyy valiokuntien käsittelyyn ja asiantuntijakuulemisiin. Katsotaan, nouseeko sieltä vielä esille joitain erityiskysymyksiä.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan puhujalistaan.

14.55 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos valtiovarainministerille vastauksista ja hyvästä keskustelusta. Tässä ovat tulleet jo esille oikeastaan ne isot asiat, joihin varmasti talousvaliokuntakin sitten asiantuntijakuulemisissaan tulee loppujen lopuksi ottamaan kantaa.

Mutta kun oikeastaan haluaisin jotain positiivistakin sanoa, niin vielä haluaisin todeta tästä Suomen mallista sen, että kyllähän se suomalainen läpinäkyvyys ja, voisi sanoa, tällainen ajankohtaisen tiedon olemassaolo ovat jotain sellaista, mistä ilman muuta meidän tulee ja pitää pitää kiinni. Meillä on samalla mahdollisuus kehittää tällä suomalaisella mallilla esimerkiksi digitaalisia palveluita, luoda suomalaisia innovaatioita, mikä tässä äskenkin tuli esille, eli suomalaista työtä ja muun muassa tutkimustoimintaa, koska ala on kuitenkin hyvin globaali, kuten me tiedämme.

Mutta muutoksia on pakko tehdä, se on ihan selvä, ja asetuksia pitää noudattaa. Mutta millä tavalla ja miten niitä tulkitaan? Se on hyvä kysymys. Tähän liittyen pitää aina muistaa, että eduskunnalla on mahdollisuus päättää monista asioista — tämä siis riippumatta siitä, toimitaanko Suomessa vai ulkomailla — kun kysymys on Suomesta ja suomalaisista sijoittajista. Eli todellisuudessa on selvää, että Suomi ei voi säännellä muiden maiden lainsäädäntöä, mutta Suomi kuitenkin voi myös käytännössä edellyttää suomalaisilta yhtiöiltä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

ja suomalaisilta sijoittajilta suomalaisen sääntelyn noudattamista — siis suomalaisen sääntelyn noudattamista — riippumatta siitä, missä, miten ja milloin sijoittaja toimii.

14.58 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Esitys arvopaperien hallintarekisteröinnin mahdollistamiseksi suomalaisille sijoittajille kaatui viime vuonna kovalla rytinällä, ja hyvä niin, sillä asiantuntijoiden, kuten verottajan, syyttäjän, Tullin ja poliisin, mukaan hallintarekisteröinnin avaaminen helpottaisi veronkiertoa ja omistusten piilottamista ja vähentäisi yhteiskunnan avoimuutta. Tällä hetkellä Suomessa edellytetään arvopaperien suoraa omistusta eli rekisteriin kirjataan arvopaperin todellinen omistaja. Hallintarekisteröinnin salliminen tarkoittaisi sitä, että arvopaperien todellisten edunsaajien sijaan omistajaksi kirjataan vain arvopaperin säilyttäjä, yleensä pankki, ja tämä helpottaa omistusten piilottamista ja veronkiertoa. Käsittelyssä oleva arvopaperien säilyttämistä koskeva lakiesitys ei sinällään esitä hallintarekisteröinnin sallimista Suomessa, mutta se jättää oven auki omistusten julkisuuden hävittämiseksi ja helpottaa omistusten piilottamista ja veronkiertoa ulkomailla.

Suomi neuvotteli itselleen EU:n arvopaperiasetukseen poikkeussäännön, jolla mahdollistetaan suoran omistuksen vaatiminen suomalaisilta sijoittajilta myös tulevaisuudessa. Nyt vaikuttaa kuitenkin siltä, että tällä esityksellä halutaan vesittää Suomen neuvottelemien asetuksen poikkeussäännös, jolla hallintarekisteröinnin kieltä pidetään edelleen voimassa suomalaisille Suomessa ja muissa EU-maissa. Jos poikkeussäännöt vesitetään, on todennäköistä, että varsinaisen hallintarekisteröinnin sallimista ryhdytään ajamaan myös Suomessa lähiaikoina.

Lakiesityksen ongelma on siinä, että suomalaisille mahdollistetaan hallintarekisterin kautta omistaminen ulkomailla. Lakiesitys mahdollistaa suomalaisille omistamisen epäsuorasti hallitun arvo-osuustilin kautta ulkomaisissa arvopaperikeskuksissa, eli suomalaisilta ei enää jatkossa edellytettäisi arvopaperien suoraa omistamista, jos omistukset ovat ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa. Lakiesityksessä veloitetaan kyllä suomalaiset yhtiöt varmistamaan sopimuksilla, että ne saavat ulkomaalaiselta arvopaperikeskukselta tiedot osakasluetteloa varten. Kuitenkaan ei edellytetä, että näissä osakasluetteloissa lukisi todellinen omistaja, vaan esimerkiksi pelkkä hallintarekisteriä pitävän pankin nimi riittää.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys heikentäisi yleisöjulkisuutta, sillä se helpottaisi omistusten siirtämistä ulkomaille suomalaisen poliisin, syyttäjän, veroviranomaisten sekä median ulottumattomiin. Väärinkäytösten tutkinta vaikeutuisi, jos suomalaiset voisivat hallintarekisteröidä omistuksiaan ulkomailla. Kun hallintarekisteröinnistä tehdään nykyistä helpompaa ja siten kiinnijäämisriskikin pienenee, yksityishenkilöiden hallintarekisteröinti todennäköisesti lisääntyisi nopeasti ja siten kerättävät pääomaverotulot voisivat jo muutamassakin vuodessa alentua.

EU-lainsäädännön mukaan yhtiöillä on oikeus valita, missä ne laskevat arvopaperinsa liikkeelle, eikä Suomi tosiaanakaan voi määrätä siitä, miten ulkomaalaiset arvopaperikeskukset toimivat. Sen sijaan Suomi voisi kyllä halutessaan säätää lakeja, joilla veloitetaan suomalaisia yhtiöitä tai sijoittajia noudattamaan tiettyjä sääntöjä, jos näin haluttaisiin tehdä. Suomen lainsäädäntöä on tarpeen yhteensovittaa EU-sääntelyn kanssa, ja tämä yhteensovittaminen on valitettavasti näiden hallintarekisteröintikierteiden takia viivästynyt, mutta toivottavasti tarpeellinen uudistamistyö saadaan nyt tehtyä.

Arvoisa puhemies! Toivottavasti lakiesitystä korjataan valiokuntakäsittelyn aikana. Tämä voitaisiin tehdä esimerkiksi siten, että edellytetään, että suomalaiset yhtiöt voivat va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

lita liikkeellelaskupaikaksi vain markkinan, jolla sijoittajat voivat avata tilit omiin nimiinsä, sekä vaaditaan yhtiöiltä omistajien tuntemusta. Laissa olisi myös syytä mainita selvästi, että Suomi haluaa säilyttää omistuksen julkisuuden ja suoran omistuksen turvaavan säilytysmallin. Lisäksi olisi tarpeen sanktoida hallintarekisteröinnin kiellon rikkominen. Tällä hetkellä hallintarekisteröinti on suomalaisille sijoittajille laitonta, mutta siitä ei tosiasiasa rangaista.

Arvoisa puhemies! Omistusten mahdollisimman suuri avoimuus on tärkeää valtioiden veropohjan varmistamisen ja rikollisuuden torjunnan kannalta. Markkinatalous voi toimia vain silloin, kun keskeiset toimijat ovat avoimia ja rehellisiä ja kaikki mahdollinen informaatio on saatavilla. Piilotetut omistukset lisäävät myös markkinahäiriön ja -kriisien riskiä samalla, kun ne vähentävät valtioiden veropohjaa ja mahdollistavat rikollisuutta.

15.02 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Hallintarekisteristä on tullut eräänlainen suomalaisen politiikan ikiliikkuja. Kerta toisensa jälkeen on yritetty kilpailun edistämiseksi tai suomalaisten osakkeenomistajien kustannusten alentamiseksi esittää hallintarekisteröinnin laajentamista koskemaan myös suomalaisia omistajia näin heikentäen osakkeenomistusten yleisöjulkisuutta ja viranomaisten tiedonsaantimahdollisuuksia. Tässä lakiesityksessäkin hallintarekisteri löytyy taas kerran, tosin kiertoteitse toteutettuna. Tilanne on erikoinen, sillä valtiovarainministeri Stubb ilmoitti vain noin neljä kuukautta sitten, että hallitus ei valmistelee hallintarekisteriä uudestaan missään muodossa ja että hallintarekisteri on haudattu ja kuopattu.

Tällä hetkellä Suomessa suomalainen omistaja ei voi käyttää hallintarekisteriä vaan omistukset rekisteröidään suoraan oikean omistajan omissa nimissä arvopaperikeskukseen. EU:n arvopaperikeskusasetuksen myötä, joka tähtää arvopaperikeskusten toiminnan harmonisointiin eri EU-maissa sekä kilpailun lisäämiseen, on suomalaisen yhtiön jatkossa mahdollista laskea osakkeita liikkeelle ulkomaalaisten arvopaperikeskusten kautta. EU-asetuksen mukaan EU:ssa toimivien arvopaperikeskusten on tarjottava asiakkaille ainakin kaksi erilaista osakkeiden säilytysmallia. Voi käyttää joko yhteiseroteltua tiliä eli niin sanottua laaritiliä, jossa voi olla useamman eri asiakkaan omistuksia, tai yksilöllisesti eroteltua tiliä, jossa on vain yhden asiakkaan omistukset. Valtiovarainministeriön tulkinnan mukaan yksilöllisesti eroteltu tili voi olla joko suoraan omistukseen pohjautuva tai pankin kautta tehty hallintarekisteröity tili. VM:n näkemyksen mukaan suomalaisessa lainsäädännössä ei voida määritellä, miten arvopaperien säilytys ja yksilöllinen asiakaserottelu järjestetään ulkomaalaisen arvopaperikeskuksen tai sen osapuolen järjestelmissä. Vaatimus suorasta omiin nimiin tehtävästä omistuksesta koskisi siis jatkossa vain tilanteita, joissa suomalaisen yhtiön osakkeet ovat suomalaisen arvopaperikeskuksen kautta järjestettyjä.

Tästä syystä tämä esitys kyllä synnyttää tilanteen, jossa suomalaiset voisivat hallintarekisteröidä omistuksensa ulkomaille. Se tarkoittaa, että omistusten yleisöjulkisuus heikkenee ja viranomaisten tiedonsaantimahdollisuudet heikkenevät merkittävästi. Tämän tulkinnan on vahvistanut muun muassa valtiovarainministeriön virkamies, joka Yleisradion haastattelussa on todennut, että kun yleisöjulkisuus kuitenkin on käytännössä sen varassa, mitä ulkomaille säädetään, niin jos arvopaperikeskustoiminta siirtyy ulkomaille, niin todennäköisesti yleisöjulkisuus ei tule säilymään nykytasolla.

Arvoisa puhemies! Viime hallituskaudella Suomi oli mukana neuvottelemassa arvopaperikeskusasetukseen poikkeuksen, jonka tavoitteena oli mahdollistaa jatkossakin suoraa omistusta niissä maissa, joissa tämä hyvä ja toimiva käytäntö tällä hetkellä on käytössä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

Sen mukaan arvopaperikeskuksen ja sen osallistujien on tarjottava yksilöllistä asiakasrotelua sellaisen jäsenvaltion kansalaisille ja asukkaille ja siihen sijoittautuneille oikeushenkilöille, jossa tätä edellytetään sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jonka nojalla arvopaperit on luotu. Tätä velvoitetta sovelletaan niin pitkään kuin kansallista lainsäädäntöä ei ole muutettu tai kumottu, ja sen tavoitteet ovat edelleen voimassa.

Tämän esityksen huomattava riski piilee siinä, että Suomi muuttaa nyt lainsäädäntöään tavalla, joka vaarantaa tämän poikkeussäännön soveltamista jatkossa. Nykyinen hallitus on siis omilla toimillaan vesittämässä poikkeussäännön, jonka eteen edellinen hallitus teki töitä juuri tämän Suomessa käytössä olevan suoraan omistukseen pohjautuvan mallin säilyttämiseksi. Vaikka Suomi ei VM:n tulkinnan mukaan omalla lainsäädännöllään voi sitoa ulkomaalaista arvopaperikeskusta, voi Suomi asettaa vaatimuksen suorasta omistuksesta suomalaisille sijoittajille.

Aikaisempien kuulemiskierrosten yhteydessä useampi taho on ehdottanut, että hallintarekisteröinnin kiellon rikkominen tulisi sanktioida. Se olisi yksi tapa varmistua siitä, että omistusten julkisuus jatkuu Suomessa. Hallituksen pitäisi myös selvästi ilmaista, että halutaan säilyttää omistusten julkisuus ja julkisuuden turvaava säilytysmalli. Vaikka yhtiöt voivat jatkossa vapaasti laskea osakkeitaan liikkeelle missä tahansa EU:ssa, tulisi edellyttää, että ulkomaalaiset arvopaperikeskukset tarjoavat suoraan omistukseen pohjautuvia tilejä. Tämän lisäksi vasemmistoliitto kannattaa lähdeveron asettamista hallintarekisteröidyille osingoille, koska se mahdollistaisi puuttumista nykyiseen hallintarekisteriin liittyviin ongelmiin.

Lopuksi, arvoisa puhemies, toivon todella, että talousvaliokunta perehtyy tähän esitykseen huolella, että myöskin tarkasti selvitetään kaikkia niitä mahdollisuuksia, mitä meillä kansallisen lainsäädännön nojalla on näiden porsaanreikien tukkimiseksi.

15.08 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Yksi tosiasia on käynyt selväksi tässä keskustelussa: Hallintarekisteröinti laajenee. Ei Suomessa vaan ulkomailla. Tällä hetkellä laitton menettely olisi tulossa lailliseksi. Kuulimme perusteluita, että EU vaatii sitä. Ei vaadi. Toistan vielä: EU ei estä meitä tekemästä lainsäädäntöä, joka ei heikentäisi suomalaisen omistuksen julkisuutta ja avoimuutta. Me voimme tehdä ja meidän täytyy tehdä täällä Suomen eduskunnassa asiankuuluvat lait, ja se on meidän pakko tehdä, koska valtiovarainministeri ei ole joko kuullut tai ymmärtänyt viime talvena ilmaistua varsin voimakasta kansallista tahtoa Suomen mallin puolesta. Sitä halusivat kansalaiset, uskoakseni eduskunnan enemmistö sekä noin 90 prosenttia lausunnon antaneista viranomaisista: poliisi, Verohallinto ja Tulli.

Suomalaisten sijoittajien ulkomainen hallintarekisterioikeus romuttaisi sen poikkeuksen, jonka suomalaiset europarlamentaarikot — joista keskeisenä ministerin oma puolue- toveri Sirpa Pietikäinen — ansiokkaasti taistelivat. Toiston uhallakin: tähän lakipakettiin on saatava säädökset, jotka säilyttävät Suomen mallin eivätkä salli sen vesittyä. On hyvin erikoista, että ministeri ei ole edes selvittänyt tällaista vaihtoehtoa. Hän oli melko tietämätön ja epävarma siitä, voiko omaa lainsäädäntöä tehdä, ja vetosi, että valiokunta selvittäköön. On melko uskomatonta, että valtiovarainministeri on jatkanut tätä oopperaa jo monta vuotta mutta ei ole selvittänyt tätä ydinasiaa: voidaanko Suomen erinomainen malli säilyttää vesittämättömänä? Eivätkö valtiovarainministeriö ja valtiovarainministeri ole todellakaan ymmärtäneet tai eivätkö halua ymmärtää, miksi lakiesitys viimeksi ajoi seinään?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

Suomen mallia on siis puolustettava. Suomen mallia on puolustettava ennen kaikkea siksi, että se on parempi ja modernimpi kuin useimmissa Euroopan maissa. Valtiovarainministeri on useaan otteeseen todennut vähätellen, että suora ja avoin arvopaperiomistus on pakollinen vain muutamissa maissa, ikään kuin tämä itsessään olisi peruste heikentää säädöstä, joka on Suomessa parempi kuin muualla. Monissa Euroopan maissa pyöräilykypärä ei ole pakollinen — pitäisikö meidän sen takia heikentää omaa lakiamme ja heikentää lasten liikenneturvallisuutta?

Valtiovarainministeri on samoin todennut muun muassa tässä salissa 26. marraskuuta, että "kylmä tosiasia on se, että tänä päivänä, jos suomalainen haluaa kätkeä osakeomistustaan ulkomaille, sen pystyy erittäin helposti tekemään". Ja kun hänelle huomautettiin, että se on laitonta, hän totesi, että ilman muuta on laitonta. On erittäin erikoista, että valtiovarainministeri perustelee hallituksen esitystä sillä, että koska laitton toiminta on helppoa, se pitää laillistaa. Oikea vastaus on tietenkin se, että laittomasta toiminnasta pitää rangaista.

Tähän tarvitaan siis laki, joka nyt puuttuu. Onko se mahdollista? Kyllä se on. Tämä uutisena ministeri Stubbille. Itse asiassa valtiovarainministeriö ehdotti tätä itse kaksi vuotta sitten, joten meidän ei tarvitse kuin palata lakiesityksen aikaisempaan versioon. Valtiovarainministeriö esitti itse, että poliittisesti vaikutusvaltaiset henkilöt eivät saisi siirtää omistustaan Suomesta ulkomaiseen hallintarekisteriin. Ei EU-asetus edellyttänyt mitään tällaista. Jos siis oli mahdollista estää suomalaisten omistuksen piilottaminen ulkomaille kaksi vuotta sitten, niin ilmeisesti se on valtiovarainministeriön mukaan mahdollista tänäänkin. EU-asetus ei siis vaadi heikentämään Suomen omistamisen avoimuutta, kunhan nämä tarpeelliset lisäykset lainsäädäntöön tehdään.

Jälleen kerran: Toisin kuin valtiovarainministeriö ja valtiovarainministeri väittävät, Suomen ei tarvitse heikentää omaa lakiaan, vaan EU-asetus toimii itse asiassa päinvastoin, se vie muuta Eurooppaa lähemmäksi Suomea. Asetushan vaatii niitä maita, joissa arvopaperikeskukset tarjoavat vain yhteiseriteltyjä eli hallintarekisteröityjä tilejä, tarjoamaan myös yksilöllisesti eriteltyjä tilejä. Niistä ei kaikissa tapauksissa ilmene omistuksen lopullinen haltija, mutta asetusta on aivan mahdollista tiukentaa. EU:ssahan on samaan aikaan voimakas tahto ja tarmo veronkierron ja veronvälttelyn estämiseksi. Direktiiviesitykset ovat juuri eduskunnan käsittelyssä. Verottamattomien tulojen, harmaan talouden ja rahanpesun vastainen ohjelma tehostuisi, jos omistukset kautta Euroopan olisivat suoria ja julkisia kuten Suomessa. Sen sijaan, että hallitus nöyristelee — kaiken kukkuraksi vääristelyjen — EU-määräysten edessä, Suomi voi edistää veronkierron vastaista toimintaa Euroopassa omalla esimerkillään puolustamalla määrätietoisesti suoraa ja julkista omistamista.

Tosiasia siis on, arvoisa puhemies, että tämän lakiesityksen nojalla hallintarekisteröinti laajenisi. Ei voi kuin epäuskoisena ihmetellä tätä oopperaa, jossa hallintarekisteröinti tuodaan jälleen eduskuntaan — ensimmäisellä kerralla torvet soiden, toisella kerralla sammutetuin lyhdyin. Olisi luullut, että poikkeuksellisen vahva kansallinen tahto olisi velvoittanut Suomen hallituksen puolustamaan ja suojelemaan Suomen mallia. Toisin kävi.

15.14 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Sama viesti kuin edustaja Harakalla, vähemmällä retoriikalla.

Ongelma on siis se, että hallintarekisteröinti sallitaan epäsuorasti siten, että Suomi ei aktiivisesti käytä hyväkseen niin sanottua Suomi-poikkeusta eli edellytä nykyisen suoran omistuksen järjestelmän jatkumista muuttuvassa tilanteessa, kun arvopaperikeskustoiminta vapautuu kilpailulle. Ja jos näin toimitaan, kuten hallitus oman esityksensä mukaan esit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2016 vp

tää, suomalaiset yhtiöt voivat alkaa laskea liikkeeseen osakkeensa esim. Luxemburgissa, joka ei tarjoa mitään muuta kuin hallintarekisteröintiä. Jos nykyinen lainsäädäntö kumotaan ja korvataan, on jatkossa niitä tulevia ongelmia vaikea korjata. Näin siksi, että EU:n arvopaperikeskusasetus sallii vallitsevan oikeustilan säilyttämisen vain niin kauan kuin sitä koskeva lainsäädäntö on voimassa — suomeksi sanottuna: jos vanha laki kumotaan, Suomen neuvotteleva poikkeus kumoutuu. Ja mitä tulee siihen, mitä Suomi voi tehdä, mitä Suomi ei voi tehdä: Suomi voi komission mukaan edellyttää, että suomalaiset yhtiöt laskevat liikkeeseen osakkeensa vain suoraa omistusta tarjoavissa arvopaperikeskuksissa.

Voisi kiteyttäen sanoa, että lisää Suomea Eurooppaan. (Timo Harakka: Jees!)

15.16 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Harakka täällä on lukenut kyllä vähän vaillinaisesti näitä mietintöjä. Tässä samassa hallintarekisterilaissa on kolme eri mietintäkertaa, jonka ensimmäinen on ministeri Vapaavuoren käynnistämä ja toinen on ministeri Rinteen, ja vasta tässä viimeisessä pyydetään nimenomaan tästä julkisuusperiaatteesta kommentteja. Nämä kaksi aikaisempaa lausuntokierrosta minun mielestäni ovat lähes aukottomasti tukeneet tätä hallintarekisteriasiaa lähinnä sen takia, että Suomen elinkeinoelämä saisi pääomaa kilpailukykyisin ehdoin ja sitä kautta ei joutuisi pääomapulasta kärsimään. Kun tässä viimeisessä nimenomaan pyydettiin kommentteja koskien julkisuutta, niin on luonnollista, että siihen on myös vastattu, mutta nämä vastatoimenpiteet, tietojenvaihto poliisiin ja oikeustoimien kautta, neutralisoivat sen riskin aika pitkälti.

Sen sijaan kiitän erityisesti Li Anderssonia, että hän on uutena edustajana havainnut sen merkittävän puutteen, että lähdeveroa ei kerätä esimerkiksi ay-säätiöiden tulosta. Sieltä valtiovarainministeri voisiakin periä merkittävän lisäsumman tarpeisiin. (Li Anderssonin välihuuto) — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.